

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту
Економічний факультет
Кафедра маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ПОЛІТЕКОНОМІЯ

Код та назва спеціальності	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Форма навчання:	+ денна, + заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ЄКСТ	5 кредитів
Форма підсумкового контролю	Іспит
Розробник програми	Косич М.В., канд. екон. наук., доцент

Харків – 2025 р.

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: D - Бізнес адміністрування та право

Обов'язкова/Вибіркова: Обов'язкова

Курс: 1 Семестр 1

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Косич Марина Василівна

Контактна інформація (kosych@kart.edu.ua, kosychmv@gmail.com, кафедра «Маркетинг, комерційна діяльність та економічна теорія», 3.410)

Час консультацій: четвер з 16.00 -17.00

Форми зв'язку: (Zoom, Moodle)

Ідентифікатор персональної конференції в ZOOM 909 571 4276
пароль 64 96 46

<https://us04web.zoom.us/j/9095714276?pwd=U2VLTkZzMDd0cWlHWnAwM3dPUEpKdz09>

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета навчальної освітньої компоненти: оволодіння глибинними знаннями економічних явищ та процесів на стадіях виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів та послуг, та використовувати отримані знання у прикладних економічних дисциплінах.

Завдання освітньої компоненти:

- сформуванню у здобувачів розуміння сутності, структури та функцій економічного аналізу;
- ознайомити з класичними та інноваційними інструментами економічного аналізу;
 - навчити аналізувати ефективність економічної діяльності економічних суб'єктів та приймати раціональні економічні рішення;
 - розвинути навички практичного застосування методів економічного аналізу для оптимізації економічних процесів;
 - аналізувати матеріал про розвиток різноманітних економічних систем суспільства;
 - сформуванню картини розвитку міжнародних економічних відносин та глобальних економічних проблем.

5 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи,

страхування та фондовий ринок або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетенції (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання (РН):

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

6 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Перелік дисциплін чи курсів, необхідних для засвоєння: Вступ до фаху, Математика, Географія, Історія.

7 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Мікроекономіка, Фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінанси залізничного транспорту.

8 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 1 – Подолання бідності

Опис реалізації: Дисципліна знайомить студентів із ефективними інструментами прийняття економічних рішень для підвищення добробуту населення країни.

SDG 8 – Гідна праця та економічне зростання

Опис реалізації:

Дисципліна формує компетентності створення ефективних економічних рішень, які підтримують розвиток підприємств, сприяють конкурентоспроможності, інноваційному підприємництву та формуванню сучасних ринкових практик, що стимулюють стратегічне економічне зростання.

SDG 9 – Індустрія, інновації та інфраструктура

Опис реалізації:

Дисципліна знайомить студентів з сучасними digital-інструментами та технологіями економічних комунікацій, формуючи компетентності використання нових технологій у мікроекономічному аналізі.

SDG 12 – Відповідальне споживання та виробництво

Опис реалізації:

Навчання передбачає формування етичних принципів економічної діяльності, відповідальне формування споживчого попиту, підготовку соціально відповідального бізнесу.

SDG 16 – Мир, справедливість та сильні інституції

Опис реалізації:

Дисципліна формує розуміння етичних підходів у веденні економічної діяльності. Особлива увага при викладенні дисципліни приділяється прозорості економічної інформації, завдяки чому зміцнюється довіра між споживачами та бізнесом.

SDG 17 – Партнерство заради сталого розвитку

Опис реалізації:

В ході вивчення дисципліни розглядаються інтегровані комунікації, співпраця з бізнесом, громадськими інституціями, транспортними підприємствами та цифровими платформами, що формує компетентність ефективної взаємодії та партнерства у сфері мікроекономіки.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1 Предмет і метод політичної економії

Виникнення та розвиток політичної економії, як науки. Економічні інтереси та потреби, їх суть і види. Благо: поняття та види. Ресурси та їх види. Закон обмеженості ресурсів. Крива виробничих можливостей та її аналіз. Категорії і закони політичної економії. Методи та функції політичної економії.

Тема 2 Суспільне виробництво товарів та послуг

Продуктивні сили суспільства: поняття та склад. Виробничі відносини, їх суть, система і структура. Відносини власності, їх типи і форми. Розвиток відносин власності. Сукупний суспільний продукт та його форми.

Тема 3 Соціально-економічний устрій суспільства

Сутність та типи економічних систем. Загальні властивості традиційної економіки. Командна економічна система та її основні риси. Ринкова

система, її основні риси та закономірності функціонування. Система змішаної економіки.

Тема 4 Характеристика товарного виробництва

Загальні форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво, основні риси. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Характерні ознаки товарного господарства. Товар та його властивості. Двоїтий характер праці, втіленої в товарі. Закон вартості та його функції. Суспільна та індивідуальна вартість. Фактори впливу на вартість товару. Еволюція грошей. Гроші та їх функції. Грошовий обіг та його закони. Інфляція, суть, причини, характер прояву.

Тема 5 Поняття та форми підприємств

Підприємство – первинна одиниця економіки. Функції підприємства та основні організаційні основи процесу виробництва. Форми підприємств у суспільному виробництві. Загальна характеристика різних форм організації підприємств: їх переваги та недоліки. Акціонерне товариство та його основні риси. Види акціонерних товариств. Акції та їх види. Облігації.

Тема 6 Капітал, наймана праця і заробітна плата

Просте і розвинуте товарне виробництво. Загальна формула руху капіталу. Виробничий, товарний та грошовий капітали. Основний та оборотний капітал. Амортизація. Амортизаційний фонд. Робоча сила, вартість та споживча вартість. Час відтворення вартості робочої сили. Заробітна плата: поняття, форми і системи, функції. Номінальна і реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата та її критерії.

Тема 7 Вартість виробництва і прибуток

Собівартість: значення, структура, види. Шляхи зменшення собівартості продукції. Ціна виробництва та її структура. Функції ціни. Прибуток та його суть. Норма й маса прибутку та його фактори. Чистий прибуток.

МОДУЛЬ 2 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОГРЕС ТА СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Тема 8 Ринок: сутність, функції та структура. Моделі ринків

Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Структура та функції ринку. Сутність конкуренції. Ринкова форма конкуренції. Класифікація ринків. Інфраструктура ринку: виробнича, соціальна. Роль інфраструктури ринку.

Тема 9 Домогосподарство в структурі соціально-економічних відносин

Місце домогосподарства, його суть, основні критерії та функції. Роль домогосподарств у постачанні ресурсів. Сукупний попит з боку домогосподарств. Мотиви заощадження домогосподарств. Доходи домогосподарств та їх розподіл. Витрати домогосподарств та їх класифікація.

Тема 10 Суспільне відтворення та його результати

Поняття та риси суспільного відтворення. Види та підрозділи суспільного виробництва. Національний продукт та його форми. Валовий суспільний продукт. Кінцевий продукт. Валовий внутрішній продукт. Чистий продукт. Необхідний і додатковий продукт.

Тема 11 Державне регулювання економіки

Негативні наслідки ринкового саморегулювання та необхідність державного регулювання. Сучасні моделі регульованої ринкової економіки. Сучасні форми державного регулювання. Економічна політика держави: суть, інструменти та роль. Фінанси, їх суть й функції. Державний бюджет. Фіскальна та фінансова політика держави, податки й податкова політика. Кредитна система та комерційні банки. Функції кредитної системи. Монетарна політика: поняття, інструменти.

Тема 12 Відносини розподілу в системі виробничих відносин

Розподільчі відносини як фаза відтворення. Суть розподілу національного доходу. Формування доходів населення та їх структура. Соціальні фонди споживання і трансфертні платежі. Бюджет домогосподарств. Прожитковий мінімум та його види. Державне регулювання особистих доходів населення. Соціальний захист.

Тема 13 Економічне зростання: поняття, типи та фактори. Ефективність виробництва

Поняття та типи економічного зростання. Економічне зростання, його показники і значення. Сутність, джерела та суб'єкти нагромадження. Валове нагромадження, його норма і динаміка. Чисте нагромадження. Фактори економічного зростання. НТР. Шляхи підвищення продуктивності праці. Ефективність виробництва та її показники. Фактори підвищення ефективності.

Тема 14 Еволюція соціально-економічних систем

Феодалізм як економічна система. Капіталізм як економічна система. Процес формування капіталістичних відносин. Капіталістичне товарне виробництво та його особливості. Монополістичний капіталізм та причини його становлення. Форми монополістичних об'єднань. Державно-монополістичний капіталізм. Становлення економіки змішаного типу. Соціально-економічний прогрес в умовах регульованого капіталізму.

Тема 15 Загальна характеристика світового господарства

Світове господарство та процес його формування. Структура світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Принцип порівняльної переваги. Міжнародні валютні відносини. Валютні курси та механізм їх регулювання. Міжнародний рух капіталів. Прямі та портфельні інвестиції. Позичкова форма вивезення капіталу. Міжнародна міграція робочої сили та її економічні причини.

Неекономічні причини міграції робочої сили. України в системі міжнародної міграції робочої сили.

Тема 16 Соціально-економічні аспекти глобальних проблем

Глобалізація економіки як тенденція світового розвитку. Проблеми та перспективи міжнародної глобалізації. Сучасні напрями глобалізації. Зміст і структура основних глобальних проблем людства. Основні шляхи розв'язання глобальних проблем. Вплив глобальних проблем на економічний розвиток України.

10 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Предмет і метод політичної економії

Обговорення етапів виникнення та розвитку політичної економії, як науки. Аналіз економічних інтересів та потреб, благ та ресурсів. Закон обмеженості ресурсів. Крива виробничих можливостей та її аналіз. Категорії і закони політичної економії. Методи та функції політичної економії.

Практичне заняття 2. Суспільне виробництво товарів та послуг

Дослідження поняття продуктивні сили суспільства та виробничі відносини, їх суть, система і структура. Відносини власності, їх типи і форми. Розвиток відносин власності. Сукупний суспільний продукт та його форми.

Практичне заняття 3. Соціально-економічний устрій суспільства

Аналіз сутності та типів економічних систем. Дослідження загальних властивостей традиційної економіки. Командна економічна система та її основні риси. Ринкова система, її основні риси та закономірності функціонування. Система змішаної економіки.

Практичне заняття 4. Характеристика товарного виробництва

Аналіз загальних форм суспільного виробництва. Розгляд натурального виробництва та його основних рис. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Характерні ознаки товарного господарства. Товар та його властивості. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Закон вартості та його функції. Суспільна та індивідуальна вартість. Фактори впливу на вартість товару. Еволюція грошей. Гроші та їх функції. Грошовий обіг та його закони. Інфляція, суть, причини, характер прояву.

Практичне заняття 5. Поняття та форми підприємств

Дослідження підприємство, як первинної одиниці економіки. Функції підприємства та основні організаційні основи процесу виробництва. Форми підприємств у суспільному виробництві. Загальна характеристика різних форм організації підприємств: їх переваги та недоліки. Акціонерне товариство та його основні риси. Види акціонерних товариств. Акції та їх види. Облігації.

Практичне заняття 6. Капітал, наймана праця і заробітна плата

Дослідження особливостей простого і розвинутого товарних виробництв. Загальна формула руху капіталу. Виробничий, товарний та грошовий капітали. Основний та оборотний капітал. Амортизація. Амортизаційний фонд. Робоча сила, вартість та споживча вартість. Час відтворення вартості робочої сили. Заробітна плата: поняття, форми і системи, функції. Номінальна і реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата та її критерії.

Практичне заняття 7. Вартість виробництва і прибуток

Визначення собівартості, її структура та види. Шляхи зменшення собівартості продукції. Аналіз ціни виробництва та її структура. Функції ціни. Прибуток та його суть. Норма й маса прибутку та його фактори. Чистий прибуток.

Практичне заняття 8. Ринок: сутність, функції та структура. Моделі ринків

Вивчення ринкових відносин, їх суб'єкти і об'єкти. Аналіз структури та функцій ринку. Сутність конкуренції. Ринкова форма конкуренції. Класифікація ринків. Інфраструктура ринку: виробнича, соціальна. Роль інфраструктури ринку.

Практичне заняття 9. Домогосподарство в структурі соціально-економічних відносин

Аналіз місця домогосподарства, його суть, основні критерії та функції. Роль домогосподарств у постачанні ресурсів. Дослідження сукупного попиту з боку домогосподарств. Мотиви заощадження домогосподарств. Доходи домогосподарств та їх розподіл. Витрати домогосподарств та їх класифікація.

Практичне заняття 10. Суспільне відтворення та його результати

Вивчення поняття та рис суспільного відтворення. Види та підрозділи суспільного виробництва. Національний продукт та його форми. Валовий суспільний продукт. Кінцевий продукт. Валовий внутрішній продукт. Чистий продукт. Необхідний і додатковий продукт.

Практичне заняття 11. Державне регулювання економіки

Дослідження негативних наслідків ринкового саморегулювання та необхідність державного регулювання. Сучасні моделі регульованої ринкової економіки. Сучасні форми державного регулювання. Економічна політика держави: суть, інструменти та роль. Фінанси, їх суть й функції. Державний бюджет. Фіскальна та фінансова політика держави, податки й податкова політика. Кредитна система та комерційні банки. Функції кредитної системи. Монетарна політика: поняття, інструменти.

Практичне заняття 12. Відносини розподілу в системі виробничих відносин

Визначення розподільчих відносин як фази відтворення. Суть

розподілу національного доходу. Формування доходів населення та їх структура. Соціальні фонди споживання і трансфертні платежі. Бюджет домогосподарств. Прожитковий мінімум та його види. Державне регулювання особистих доходів населення. Соціальний захист.

Практичне заняття 13. Економічне зростання: поняття, типи та фактори. Ефективність виробництва

Аналіз поняття та типів економічного зростання. Економічне зростання, його показники і значення. Сутність, джерела та суб'єкти нагромадження. Валове нагромадження, його норма і динаміка. Чисте нагромадження. Фактори економічного зростання. НТР. Шляхи підвищення продуктивності праці. Ефективність виробництва та її показники. Фактори підвищення ефективності.

Практичне заняття 14 Еволюція соціально-економічних систем

Аналіз феодалізму як економічної системи. Капіталізм як економічна система. Процес формування капіталістичних відносин. Капіталістичне товарне виробництво та його особливості. Монополістичний капіталізм та причини його становлення. Форми монополістичних об'єднань. Державно-монополістичний капіталізм. Становлення економіки змішаного типу. Соціально-економічний прогрес в умовах регульованого капіталізму.

Практичне заняття 15 Загальна характеристика світового господарства

Дослідження світового господарства та процес його формування. Структура світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Принцип порівняльної переваги. Міжнародні валютні відносини. Валютні курси та механізм їх регулювання. Міжнародний рух капіталів. Прямі та портфельні інвестиції. Позичкова форма вивезення капіталу. Міжнародна міграція робочої сили та її економічні причини. Некономічні причини міграції робочої сили. України в системі міжнародної міграції робочої сили.

Практичне заняття 16 Соціально-економічні аспекти глобальних проблем

Вивчення глобалізації економіки як тенденції світового розвитку. Проблеми та перспективи міжнародної глобалізації. Сучасні напрями глобалізації. Зміст і структура основних глобальних проблем людства. Основні шляхи розв'язання глобальних проблем. Вплив глобальних проблем на економічний розвиток України.

11 САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувача освіти включає такі види завдань:

1. Опрацювання теоретичного матеріалу

Самостійне вивчення лекційних тем, рекомендованих джерел, нормативно-

правових документів у сфері мікроекономічного аналізу, сучасних інструментів мікроекономічної дійсності.

2. Підготовка до практичних занять

Аналіз прикладів економічної діяльності, виконання попередніх розрахунків, ознайомлення з реальними бізнес проектами підприємств, підготовка коротких презентацій або відповідей для обговорення на заняттях.

3. Виконання індивідуальних завдань (ІДЗ)

Підготовка аналітичних або творчих робіт (аналіз економічної діяльності господарюючих суб'єктів, сучасних економічних систем та світового ринку), з урахуванням сучасних вимог етики, інклюзії, прозорості та відповідальності.

4. Підготовка до підсумкового контролю

Опрацювання контрольних питань до тем лекцій, систематизація матеріалу, повторення основних понять та моделей, аналіз типових помилок, підготовка до тестування та підсумкової контрольної роботи до модуля.

12 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА ФОРМА)

№	Тема	Лекції (год)	Практич- ні (год)	Лабор аторні (год)	Самостій- на робота (год)	Всього (год)
		30	30	–	90	150
1	Предмет і метод політичної економії	2	2	–	6	10
2	Суспільне виробництво товарів та послуг	2	2	–	6	10
3	Соціально-економічний устрій суспільства	2	2	–	6	10
4	Характеристика товарного виробництва	2	2	–	6	10
5	Поняття та форми підприємств	2	2	–	6	14
6	Капітал, наймана праця і заробітна плата	2	2	–	6	10
7	Вартість виробництва і прибуток	2	2	–	6	10
8	Ринок: сутність, функції та структура. Моделі ринків	2	2	–	10	14
9	Домогосподарство в структурі соціально-економічних відносин	2	2	–	8	12
10	Суспільне відтворення та його результати	2	2	–	6	10
11	Державне регулювання економіки	2	2	-	6	10

12	Відносини розподілу в системі виробничих відносин	2	2	-	6	10
13	Економічне зростання: поняття, типи та фактори. Ефективність виробництва	2	2	-	6	10
14	Еволюція соціально-економічних систем	2	2	-	6	10
15	Загальна характеристика світового господарства	1	1			
16	Соціально-економічні аспекти глобальних проблем	1	1			

13 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Складання бюджету домогосподарства (на прикладі власної родини)

Завдання має містити:

- визначення величини доходів,
- склад видатків,
- визначення співвідношення доходів та видатків,
- вивчення напрямків можливого дефіциту бюджету домогосподарства.

Аналіз типів економічних систем

Завдання має містити:

- визначення особливостей характеристик кожного типу економічної системи,
- історичні приклади кожного типу економічної системи.

Аналіз світових ринків

Завдання має містити:

- визначення експортних та імпортних операцій певної країни,
- аналіз торгівельного балансу країни,
- розробка напрямків покращення стану торгівельного балансу країни.

14 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються такі методи навчання:

- розбір практичних задач і ситуаційних завдань;
- групова робота та командні проєкти;
- дискусії та обговорення практичних прикладів;
- аналіз результатів діяльності підприємств;
- виконання індивідуальних практичних завдань;
- презентації студентських робіт.

15 ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Порядок оцінювання результатів навчання визначається Положенням про

контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському держаному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
1) індивідуальні завдання	до 30
2) практичні заняття	до 30
Модульний контроль	до 40

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (до 30 балів)

16–20 балів – активна участь у дискусіях, обґрунтовані відповіді, якісне виконання завдань.

10–15 балів – часткова активність, відповіді переважно правильні, але не завжди аргументовані.

5–9 балів – низький рівень участі, рідкі відповіді, слабкий аналіз матеріалу.

0–4 бали – відсутність активності, незрозуміння матеріалу, невиконання завдань.

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (до 30 балів)

Критерії оцінювання ІДЗ:

8–10 балів – повністю розкрито тему, самостійність, оригінальний підхід, використання сучасних джерел, креативність, грамотні висновки.

6–7 балів – тема розкрита достатньо, але бракує власних аналітичних висновків або є недоліки в оформленні.

3–5 балів — поверхневе опрацювання, слабка аргументація, мало прикладів.

0–2 бали — тема не розкрита, копіпаст, несвоєчасне подання.

Кейс	Макс. балів
1. Складання бюджету домогосподарства	10
2. Аналіз типів економічних систем	10
3. Аналіз світових ринків	10
Разом	30 балів

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за модуль, становить **100** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі екзамену/заліку) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) для іспитів, курсових робіт/проектів або зараховано/не

зараховано для заліків) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за національною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

16 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Порушення Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Забезпечення дотримання Кодексу академічної доброчесності зазначено в Положенні про організацію освітнього процесу в Університеті, доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrduzt-2021.pdf>

а. Визначення плагіату та його наслідків

Плагіат – це оприлюднення (повністю або частково) чужих текстів, ідей, даних чи результатів під виглядом власних без коректного посилання на джерело. Будь-який прояв плагіату в індивідуальних чи контрольних роботах призводить до анулювання роботи (0 балів) та необхідності повторного виконання з можливим обмеженням максимальної оцінки згідно з Положенням про освітній процес УкрДУЗТ.

б. Студенти зобов'язані дотримуватися вимог щодо академічного цитування:

- зазначення автора та джерела при використанні ідей, цитат, статистики;
- оформлення списку використаних джерел;
- недопустимість «самоплагіату» (повторного подання однієї й тієї ж роботи на різні дисципліни).

с. Етика використання AI-інструментів

AI (ChatGPT, Midjourney, Grammarly та ін.) може використовуватися лише як допоміжний інструмент для дослідження (розширений Гугл), формулювання ідей, структурування тексту, створення варіантів дизайну.

Заборонено подавати як власний результат повністю автоматично згенеровані тексти або креативні роботи, без авторського опрацювання.

д. Процедура оскарження оцінок

Студент має право оскаржити отриману оцінку в термін, який визначений Положенням про освітній процес УкрДУЗТ.

е. Правила поведінки на заняттях

- дотримання поваги та толерантності у спілкуванні;
- активна участь у дискусіях без перебивань інших;
- заборона використання мобільних пристроїв не за призначенням під час

заняття;

- заборона агресивної, дискримінаційної чи образливої поведінки;
- дотримання вимог безбар'єрності та інклюзивності у взаємодії.

17 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань підготовки до іспиту

1. Виникнення політекономії: напрямки, школи і течії.
2. Категорії і закони політичної економії.
3. Методи політичної економії. Позитивна та нормативна політична економія. Місцеполітекономії в системі економічних наук.
4. Поняття та види благ.
5. Економічні та неекономічні блага. Товари та послуги.
6. Поняття та види ресурсів. Закон обмеженості ресурсів.
7. Крива виробничих можливостей та її аналіз.
8. Поняття та види економічних потреб, закон зростання потреб. Сутність інтересів та їх види.
9. Продуктивні сили суспільства. Виробничі відносини, їх суть, система і структура.
10. Відносини власності, їх типи і форми. Розвиток відносин власності. Економічна система. Суспільно-економічна формація та її складові.
11. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Товар та його властивості.
12. Гроші та їх суттєві риси. Теорії грошей.
13. Еволюція грошей та їх функції.
14. Грошовий обіг та його закони. Інфляція. Її суть та причини.
15. Просте і розвинуте товарне виробництво. Загальна формула руху капіталу.
16. Робоча сила, її вартість та споживча вартість. Заробітна плата, її форми і системи, та функції. Сучасна структура заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата.
17. Сутність ринку, види ринку, функції ринку. Ринкова інфраструктура.
18. Поняття та види підприємств. Функції підприємства.
19. Переваги та недоліки різних форм підприємств.
20. Поняття та види відтворення. Типи відтворення.
21. Сутність та типи економічного розвитку.
22. Поняття та види зайнятості. Державне регулювання зайнятості.
23. Сутність державного регулювання економікою, форми та інструменти.
24. Поняття державного бюджету, його структура та функції. Державний борг.
25. Поняття та види сучасних економічних систем. Характеристики сучасних економічних систем.
26. Визначення світового господарства, етапи його формування та головні складові.
27. Структура світового господарства.
28. Міжнародна економічна інтеграція, її характерні ознаки та види.
29. Причини виникнення та суть глобальних проблем.

30. Класифікація глобальних проблем.
31. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем.

18 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Башнянин Г.І. Політична економія: навчальний посібник - Львів: Новий світ-2000, 2025 – 480 с. ISBN: 978-966-782-739-7
2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020 - 232 с.
3. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017 - 608 с.
4. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019 - 428 с.
5. Економічна теорія. Політекономія: навчальний посібник. В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко – К.: Центр учбової літератури, 2023 - 360 с. ISBN 9786110100281
6. Економічна теорія: навчальний посібник / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019 - 268 с.
7. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник 2-е видання. К.: 2018 - 232 с.
8. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017 - 268с.
9. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019 - 306 с.
10. Орехівський Г.А. Політекономія. Навчальний посібник. 3-тє вид. Реком. МОН України. Каравела, 2023 – 440 с.
11. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019 - 324 с.
12. Практикум з політекономії. Орехівський В.Г., Орехівський Г.А. К.: Каравела, 2023 - 328 с. ISBN: 978-966-222-937-0
13. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навчальний посібник - К.: Центр навчальної літератури, 2019 - 448 с. ISBN 978-617-673-308-9
14. Фомішин С.В. , Ларіна Я.С. Політична економія. Університетська книга, 2024 - 504 с. ISBN: 978-966-289-104-1
15. Чепінога В.Г. Економічна теорія: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2023 – 656 с. ISBN: 978-966-667-475-6

Додаткова:

1. Борович О. Д., Каменева Н. М. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник / О. Д. Борович, Н. М. Каменева. – Харків: УкрДАЗТ, 2010. – 318с.
2. Гойчук О. І. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч.

закл. екон. спец. / О. І. Гойчук. – Ніжин : Лисенко М. М., 2011. – 475 с.

3. Дзюбик, С. Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 3-тє вид., переробл. і доповн. - К.: Знання, 2014. - 423 с.

4. Економічна теорія [Текст]: Навч. посібник / Н.М. Каменева, М.В. Косич, О.І. Фролов, О.Ю. Александрова. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 163 с.

5. Економічна теорія [Текст]: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. –Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. –608с.

6. Економічна теорія: навч. посіб. Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

7. Косич М.В., Фролов О.І., Александрова О.Ю. Економічна теорія: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – Ч.1. – 76 с.

8. Мельник П. В. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. В. Мельник, І. А. Максименко, Н. П. Мацелюх. – Чернівці: Прут, 2010. – 352 с.

9. Отрошко, О.В. Основи економічної теорії: Навч. посіб. / О.В. Отрошко ; 2-ге вид., перероб. та доп. ; Рекомендовано МОН — К.: Знання, 2013. — 334 с.

10. Основи економічної теорії: курс лекцій / І. В. Кокарев. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.

11. Якобчук В. П. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Якобчук. – Житомир: Рута, 2012. – 314 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://metod.kart.edu.ua/> \
2. <https://pro-biznes.com.ua/>
3. <http://www.rada.gov.ua>
4. <http://www.uz.gov.ua>
5. <http://www.stat.gov.ua>
6. <http://www.bank.gov.ua>

19 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перелік обладнання:

– комп'ютер викладача;

– аудиторія, обладнана для презентацій і групової роботи. Програмне забезпечення:

– MS Office / Google Workspace (Word, PowerPoint, Excel, Google Docs/Slides)

Перелік он-лайн платформ

LMS Moodle університету — розміщення матеріалів, тестів, завдань

<https://do.kart.edu.ua>

Посилання на онлайн-курс «Мікроекономіка»

<https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=15622>

20 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Косич Марина Василівна (<https://kart.edu.ua/staff/kosich-marina-vasilivna>) – лектор з мікроекономіки в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.01.01 – «Економічна теорія» в ХНУ ім. В.Н.Каразіна у 2005 році.

21 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Створено 30 листопада 2025 року.